

Židé a lichva

Text 4.3.A

Usnesení Lateránského koncilu 1215

Židovskému obyvatelstvu bylo zakázáno vlastnit půdu, zabývat se zemědělstvím a řemeslem. Hospodářská činnost Židů byla omezena pouze na poskytování zástavy a úroku, což bylo jako lichva křesťanům církví zakázáno. Další usnesení koncilu se týkala sociální degradace Židů a téměř vylučovala styk s křesťanským obyvatelstvem: nadále se směli usídlvat ve vyhrazených a uzavřených čtvrtích, museli být označeni zvláštním oděvem či potupným znamením, jež je mělo na první pohled odlišovat od ostatního obyvatelstva. Rovněž obchodní činnost Židů zůstávala až na řídké výjimky omezená na oblast židovského osídlení.

Text 4.3.B

Protizidovské postoje Martina Luthera

„Jejich dech páchne po pohanském zlatě a stříbře, neboť žádný národ pod sluncem nebyl hamižnější, neboť oni jsou, byli a nadále zůstanou Židy, jak je vidět na jejich proklaté lichvě. Arci drží nás, křesťany, v zajetí v naší vlastní zemi, nechávají nás pracovat v potu tváře, získávat peníze a majetek, zatímco oni sedí za pecí, lenoší, žijí v přepychu, pečou hrušky, žerou, chlastají, žijí si jako v bavlnce z našeho nahospodařeného jmění, lapili nás a naše statky na tu svou proklatou lichvu... Jsou tedy našimi pány a my jejich pohůnky.“
Martin Luther, 1524

Otázky k textům a k diskusi:

- Vybrali si Židé lichvu jako způsob obživy sami a dobrovolně?
- Jaké byly ve středověku jiné způsoby obživy? Měli je Židé povoleny?
- Lze lichvu pokládat za výraz „přirozené hamižnosti“ Židů, jako to dělá Martin Luther? Proč?
- Porovnejte text o usneseních lateránského koncilu s výrokem Martina Luthera. Nacházíte v nich nějaký rozpor?
- Myslíte, že Luther znal závěry lateránského koncilu? Proč je v argumentaci proti Židům nepoužil?
- Souhlasíte, že byli ve středověké společnosti „Židé pány a křesťané jejich pohůnky“? Proč?

